

บทบาทของกรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ อันเป็นการชูก่อให้เกิด
นำเอาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และเชื่อมร้อยรายได้ให้
แก่ประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ภายใต้การควบคุมและส่งเสริมของกรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง แร่ที่มี
อยู่ในธรรมชาติทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นแร่โลหะ แร่อโลหะ หรือแร่เชื้อเพลิงธรรมชาติ การสำรวจแร่
และการทำเหมืองแร่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายแร่ ที่ออกมาเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐
ไว้เป็นการประกาศใช้ "พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๐" จึงยังผลให้แร่เชื้อเพลิงธรรมชาติ
ประเภท "ปิโตรเลียม" ไม่อยู่ภายใต้ของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ กฎหมายว่าด้วยแร่ ที่ใช้
บังคับอยู่ในปัจจุบันนี้มีอยู่ด้วยกัน ๓ ฉบับ คือ

๑. พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๑๖ และพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒
๒. พระราชบัญญัติที่กักตักแร่ทองคำกลางแร่ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราช
บัญญัติที่กักตักแร่ทองคำกลางแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐ และพระราชบัญญัติที่กักตักแร่ทองคำกลางแร่
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒
๓. พระราชบัญญัติควบคุมแร่ที่ขุด พ.ศ. ๒๕๑๔

แม้ว่ากฎหมายเหล่านี้จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับแร่ด้วยกันทั้งสิ้น แต่จุดมุ่งหมายของกฎหมายแต่ละ
ฉบับ จะเน้นหนักไปในส่วนของกิจการเหมืองแร่ที่แตกต่างกัน เช่น พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มี
บทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการอนุญาตสิทธิเกี่ยวกับแร่ต่าง ๆ กำหนดมาตรการให้รัฐควบคุมการสำรวจแร่
การทำเหมือง การร่อนแร่ การขุดหาแร่รายย่อย การเพิ่มรักษาแร่ การซื้อแร่ การขายแร่ การขนแร่
การครอบครองแร่ การแท่งแร่ การประกอบโลหะกรรม การนำแร่ หรือการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

จักร รวมตลอดถึงการวางมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ การป้องกันความเสียหายจากการ
ท่าเหมือง การให้ความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก และการให้ความคุ้มครองแก่คนงาน

พระราชบัญญัติกักตักอากาศกลางหลวง พ.ศ. ๒๕๐๔ มีผลบังคับใช้เกี่ยวกับวิธีการเรียก
เก็บค่าอากาศหลวง โดยการกำหนดราคาประกาศและอัตราการเรียกเก็บค่าอากาศหลวงแต่ละชนิด

ส่วนพระราชบัญญัติควบคุมแร่ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีผลบังคับใช้ในเรื่องการกำหนดช่วงเวลา
ที่มีการควบคุมการส่งขี้แร่ออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งจะมีการควบคุมโควตาของการผลิต และการส่ง
ออกขี้แร่ รวมตลอดทั้งกำหนดวิธีการในการเรียกเก็บแร่ หรือเรียกเก็บเงินแทนแร่ เพื่อส่งเข้ามอัคร
กันชนระหว่างประเทศ

กฎหมายว่าด้วยแร่

พระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๐๖ และพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายว่าด้วยแร่ที่ใช้อยู่ใน
ปัจจุบัน ได้มีผลบังคับใช้แล้วโดยสมบูรณ์แล้ว โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
อุตสาหกรรม เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ มีอำนาจออกอำนาจบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อัญญาบัตร
พิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรท่าเหมือง แคนดิ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงใน
เรื่องต่าง ๆ เช่น กำหนดค่าธรรมเนียม กำหนดแบบพิมพ์อัญญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาต
กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการสำรวจแร่ การอนุรักษ์แร่ การท่าเหมือง การซื้อแร่ การ
ขายแร่ การเก็บแร่ และการนำแร่เข้า หรือส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร กำหนดวิธีการให้ความ
คุ้มครองแก่คนงาน และความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีบัญญัติให้อธิบดีกรมทรัพ
ยากรธรณี และทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ เป็นผู้พิจารณาอนุญาตสิทธิเกี่ยวกับกิจการบางอย่าง เช่น
ให้อำนาจอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีในการออกใบอนุญาตประกอบโลหกรรม และให้ทรัพยากรธรณีประจำ
ท้องที่ในการออกอัญญาบัตรสำรวจแร่ ใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตขนแร่

พระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๑๖ และพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๓ แบ่งออกเป็นหมวดต่าง ๆ หลายหมวด เพื่อให้สามารถอนุญาตและควบคุมการกระทำเกี่ยวกับแร่ได้ครบทุกลักษณะของงานซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. การสำรวจแร่ การสำรวจแร่ในที่ใดไม่ว่าที่ซึ่งสำรวจนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ต้องได้ใบอนุญาตจากทางราชการก่อนหนังสือสำคัญออกให้เพื่อการสำรวจมี ๓ ชนิดคือ อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษ (มาตรา ๒๕)

๒. การทำเหมือง การทำเหมืองในที่ใดไม่ว่าจะเป็นพื้นที่บนบก หรือในทะเล หรือจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ ต้องได้รับประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตรผู้ทำเหมืองแร่ต้องยื่นขอประทานบัตรต่อทรัพย์สินากรธรณีประจำท้องที่ พร้อมหลักฐานที่เชื่อถือได้ความพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองอยู่ในเขตคำขอนั้น คำขอแทนะคำขอมบนบกขอได้ไม่เกิน ๓๐๐ ไร่ ในทะเลแต่ละคำขอไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ ไร่ รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดเขตเหมืองแร่ในทะเลได้แก่ผู้ขอแต่ละรายได้ไม่เกินรายละ ๕๐,๐๐๐ ไร่ (มาตรา ๔๓,มาตรา ๔๔, มาตรา ๔๕, มาตรา ๔๖)

๓. การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ ต้องยื่นคำขอต่อมานำแร่ทองที่ นายอำเภอท้องที่จะส่งเรื่องไปให้ทรัพย์สินากรธรณีประจำท้องที่ หรือผู้ถือสิทธิครอบครอง ออกใบอนุญาต ใบอนุญาตทั้งสอง มีอายุเพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ยื่นออก (มาตรา ๕๐)

๔. การซื้อแร่ การขายแร่ และการเก็บแร่

หากไม่เป็นการซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย การซื้อโลหะที่ใดจากโลหะกรรมหรือการซื้อแร่ตามชนิดและสภาพของแร่ที่แต่งจนสามารถนำไปผสมกับวัตถุดิบอื่น หรือนำไปประกอบกิจการสำเร็จรูปใดก็ตามที่มิใช่การค้าปลีก โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตซื้อแร่ต่อทรัพย์สินากรธรณีประจำท้องที่ ทรัพย์สินากรธรณีประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตซื้อแร่ในการนี้ ให้กำหนดสถานที่ซื้อแร่ และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตซื้อแร่ก็ได้ ใบอนุญาตซื้อแร่ให้มีอายุเพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ยื่นออก (มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓)

ผู้ที่ขายแร่ได้ ต้องเป็นผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่

หรือผู้รับมอบอำนาจของบุคคลดังกล่าว ผู้รับใบอนุญาตสุกหาแร่รายย่อย หรือเป็นเจ้าของแร่ที่ได้มาจาก
ผู้รับใบอนุญาตสุกหาแร่รายย่อย ผู้รับอนุญาตจากอธิบดีในกรณีพิเศษเฉพาะครั้งที่ขายนั้น หรือผู้ขายโลหะ
ที่ไร้ค่าจากโลหกรรม (มาตรา ๕๕)

หากไม่ใช่แร่ที่มีไว้ในครอบครองได้ ต้องขอรับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่จากทรัพยากรธรณี
ประจำท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ออกและกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตให้มีอายุเพียงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ของปีที่ออก
(มาตรา ๑๐๑ และ มาตรา ๑๐๒)

๕. การชำระค่าภาคหลวงแร่ การมีแร่ไว้ในครอบครองและการขนแร่ ต้องชำระค่าภาค
หลวงแร่สำหรับแร่ที่กำหนดไว้ในประเภทบัตร รวมทั้งแร่อื่นที่เป็นของพลอยได้จากการทำเหมือง ให้ครบ
ถ้วนตามปริมาณแร่ ก่อนที่จะขนแร่ออกจากเขตเหมืองแร่ ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ไร้ค่าจากผู้รับใบอนุญาต
ขนแร่ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ สำหรับแร่ที่ซื้อในกรณีที่แล้วมาภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดจากเดือน
ที่ซื้อ การขนแร่ไปยังเขตคงแร่ หรือโลหกรรม(หากเป็นเขตโลหกรรมของบุคคลอื่นต้องได้รับความเห็น
ชอบจากอธิบดี) จะขอรับการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ก่อนจนกว่าจะแต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรมกัน
แล้วเสร็จก็ได้ แต่ต้องวางเงินประกัน หรือจำคุกให้ธนาคารซึ่งอธิบดีเห็นชอบ เป็นผู้ค้ำประกันชำระค่าภาค
หลวงแร่ไว้ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นที่พื้นที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นที่กำหนด

ในกรณีที่นำแร่มาแต่งและไขแร่อย่างอื่นด้วย ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่แต่งได้
พร้อมกับการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง

ในกรณีที่กระทำความผิดอื่นที่ยังมิได้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่มาก่อน เจื่อนอยู่เกินปริมาณที่
อธิบดีกำหนด ผู้ประกอบโลหกรรมต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ สำหรับแร่ที่เจื่อนตามปริมาณที่กำหนดได้
ให้ครบถ้วน ก่อนที่จะขนแร่วันนั้นออกจากเขตโลหกรรม (มาตรา ๑๐๔)

ถ้าผู้ขมิแร่ไว้ในครอบครองเกินสองปีติดกันต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง
ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ออกใบอนุญาต และกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบ
ครองได้เฉพาะในสถานที่ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น ใบอนุญาตมีอายุเพียงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ของ
ปีที่ออก (มาตรา ๑๐๕ และ มาตรา ๑๐๖)

ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตคนแระ ให้ยื่นคำขอก่อทรัพย์สินประจำท้องที่ และต้อง
แสดงหลักฐานว่า แระที่ขอรับใบอนุญาตคนแระนั้น ได้ชำระค่าภาคหลวงแระหรือได้วางเงินประกันการ
ชำระค่าภาคหลวงแระครบถ้วนแล้ว ทรัพย์สินประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาต และจะกำหนด
เงื่อนไขได้ (มาตรา ๑๑๘)

๖. การแต่งแระ การแต่งแระให้เป็นการขอทรัพย์สินประจำท้องที่ ซึ่งเป็นผู้ออกใบ
อนุญาตได้ ใบอนุญาตแต่งแระมีอายุไม่เกิน ๓ ปี และจะต่ออายุได้ครั้งละไม่เกิน ๓ ปี (มาตรา ๑๑๘)

๗. การประกอบโลหกรรม การประกอบโลหกรรมตามที่กฎกระทรวงได้กำหนดชนิดแระ
ปริมาณการผลิต และกรรมวิธีให้อยู่ในความควบคุม และมีให้ผู้ประกอบโลหกรรมที่กฎกระทรวงกำหนด
ยกเว้น ต้องยื่นคำขอทรัพย์สินประจำท้องที่ อธิบดีเป็นผู้ออกใบอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขใน
ใบอนุญาตได้ ใบอนุญาตมีอายุไม่เกิน ๕ ปี และจะต่ออายุได้ไม่เกิน ๕ ปี เฉพาะวันต่ออายุ (มาตรา
๑๒๐ มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๒๒)

๘. การชำระค่าภาคหลวงแระ แระที่ได้ชำระค่าภาคหลวงแระแล้วเมื่อผู้แระนั้นถึงถิ่นใหม่เป็นที่พอใจ
รัฐมนตรีได้วางแระนั้นไปไว้ภายในประเทศ เพื่ออุตสาหกรรมอันมิใช่โลหกรรม หรือแระนั้นไปไว้
ภายในประเทศเพื่อพลังงาน รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้คืนค่าภาคหลวงแระให้แก่ผู้แระนั้น ตามหลักเกณฑ์วิธีการ
และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้ประสงค์จะรับคืนค่าภาคหลวงแระ ให้ยื่นคำขอทรัพย์สินประจำ
ท้องที่ที่ไร้แระนั้น (มาตรา ๑๒๗)

๙. การนำแระเข้า หรือการส่งออกนอกราชอาณาจักร การนำแระตามที่กฎกระทรวงกำหนดชนิด
สภาพ และปริมาณให้อยู่ในความควบคุมเข้า หรือออกนอกราชอาณาจักร ต้องยื่นคำขอทรัพย์สิน
ประจำท้องที่ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาต และกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตได้ เงื่อนไข
ให้รวมถึงวิธีการซื้อขายและการใช้แระด้วย (มาตรา ๑๒๔ และมาตรา ๑๓๐)

กฎหมายว่าด้วยการกักอัตราค่าภาคหลวงแระ

แต่เดิมตามกฎหมายกักอัตราค่าภาคหลวงแระมีอยู่หลายฉบับ โดยแยกเป็นเรื่อง ค่าภาคหลวง

แร่ที่มีมูลค่ามากกว่าทองคำหนักหนึ่งตัน และแร่ทองคำหนักหนึ่งตันขึ้นไป แต่ก่อนมาเพื่อสะดวกแก่การปฏิบัติราชการ และแก่ผู้ถือหุ้นที่กองชำระค่าภาคหลวงแร่ จึงให้มีการปรับปรุงแก้ไขและนำเรื่องค่าภาคหลวงแร่มาไว้กับโดยตราพระราชบัญญัติสิทธิบัตรค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตรค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐ และพระราชบัญญัติสิทธิบัตรค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับอยู่ในขณะนี้ โดยมีบทบัญญัติกำหนดวิธีการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ และออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับเรื่องค่าภาคหลวงแร่ สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

๑. หลักเกณฑ์ในการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ พระราชบัญญัติสิทธิบัตรค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตรค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้บัญญัติให้กำหนดขนาดรอยละของโลหะหรือของสารประกอบในแร่ หรือลักษณะพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งของแร่แต่ละชนิดที่ใช่เป็นเกณฑ์ในการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ วิธีการกำหนดราคาตลาด การใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินในการคำนวณราคาตลาด และวิธีการคำนวณราคาตลาด และวิธีการควบคุมการชำระค่าภาคหลวงแร่โดยกฎกระทรวง

๒. การเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ที่บุก พระราชบัญญัติสิทธิบัตรค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตรค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้กำหนดให้เก็บค่าภาคหลวงแร่ที่บุกดังนี้

(ก) อัตราราคาตลาดของโลหะที่บุกในแร่คอกหลิมกิโลกรัม เกินกว่าสามตันบาท ให้เรียกเก็บในอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งต้องกำหนดเป็นขั้น ๆ และขั้นสูงสุดต้องไม่เกินกว่าร้อยละหกสิบของราคาตลาดที่เกินกว่าสามตันบาท

(ข) อัตราราคาตลาดของโลหะที่บุกในแร่คอกหลิมกิโลกรัม ไม่เกินสามตันบาท ให้ยกเว้นไม่ต้องเก็บค่าภาคหลวง

กฎกระทรวงฉบับที่ ๒(พ.ศ. ๒๕๑๘) ซึ่งออกตามความใน พ.ร.บ. สิทธิบัตรค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้กำหนดวิธีการกำหนดราคาตลาดของแร่ที่บุก ดังนี้

(ก) ราคาโลหะที่ผูกในแร่ ใ้ประกาศเป็นราคาต่อหนึ่งตามหลวง (ทองคำโลกวัน) โดยให้ถือจากราคาตลาดครั้งหลังสุดที่ซื้อขายกันในสัปดาห์มาเอเชีย

(ข) เมื่อใดราคาเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากราคาที่ใ้ประกาศครั้งหลังสุด เกินห้าสิบบาทต่อทองคำโลกวัน ใ้ประกาศราคาใหม่

กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติกักอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ใ้กำหนดวิธีการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ที่ผูก ตามราคาที่ประกาศในอัตราดังนี้

(ก) ร้อยละสามสิบของราคาโลหะที่ผูก ต่อทองคำโลกวัน สำหรับราคาส่วนที่เกินสามสิบบาท แต่ไม่เกินหกสิบบาท

(ข) ร้อยละสามสิบห้าของราคาโลหะที่ผูกต่อทองคำโลกวัน สำหรับราคาส่วนที่เกินหกสิบบาท แต่ไม่เกินเก้าสิบบาท

(ค) ร้อยละสี่สิบของราคาโลหะที่ผูกต่อทองคำโลกวัน สำหรับราคาส่วนที่เกินเก้าสิบบาท

ในกรณีที่คำนวณค่าภาคหลวงที่เรียกเก็บตาม (ก) (ข) หรือ (ค) แล้ว ค่าภาคหลวงที่จะต้องเรียกเก็บเกินร้อยละสามสิบของราคาประกาศ ใ้เรียกเก็บเพียงร้อยละสามสิบของราคาทีประกาศ

๓. การเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่นั้นที่ทั้งสกัดออกไซด์ พระราชบัญญัติกักอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ใ้บัญญัติใ้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่นั้นที่ทั้งสกัดออกไซด์ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่คงไม่เก็บร้อยละสามสิบของราคาตลาด กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ใ้กำหนดวิธีการกำหนดราคาตลาดของแร่นั้นที่ทั้งสกัดออกไซด์ ดังนี้

(ก) ราคาแร่นั้นที่ทั้งสกัดออกไซด์ ใ้ประกาศโดยให้ถือจากราคาตลาดเฉลี่ยของแร่ที่ทั้งสกัดออกไซด์ร้อยละเจ็ดสิบ ครั้งหลังสุดที่ซื้อขายกันในนครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกาต่อแร่หนึ่งตามหลวง (ทองคำโลกวัน)

(ข) เมื่อใดราคาเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากราคาที่ประกาศครั้งหลังสุด เกินห้าสิบบาทต่อหนึ่ง

ห้ามหลวง ไร่ประกาศใหม่

กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) กำหนดให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ในอัตราต่าง ๆ ดังนี้

- (ก) ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ทองคำในอัตราร้อยละสิบของราคาซื้อขายที่ประกาศ
- (ข) ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่เงิน ในอัตราร้อยละสิบของราคาซื้อขายที่ประกาศ
- (ค) ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ทองคำและแร่โคบอลต์ที่รวมกันอยู่ในอัตราร้อยละสิบของราคาซื้อขายที่ประกาศ
- (ง) ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงตะกั่วที่มีโคบอลต์เป็นขบวนการสกัด หรือสังกะสีเป็นขบวนการสกัด หรือทั้งสองชนิดรวมกันอยู่ในอัตราร้อยละสิบของราคาซื้อขายที่ประกาศ
- (จ) ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่อื่น ในอัตราร้อยละของราคาซื้อขายที่ประกาศ

การประกาศการค้าแร่เพื่อการส่งออก

การประกาศงดการเพื่อการส่งออก ผู้ประกอบการที่จะลงปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติเบื้องต้นทางการค้าตามปกติเสียก่อน กล่าวคือจะต้องศึกษาค้นคว้าดำเนินการค้าในประเภทใดประเภทหนึ่งดังต่อไปนี้

- ๑. ธุรกิจที่ดำเนินการในโรงงานโดยบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ
- ๒. ห้างหุ้นส่วนสามัญ
- ๓. ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล
- ๔. ห้างหุ้นส่วนจำกัด
- ๕. บริษัทจำกัด

ในกรณีที่ผู้ประกอบการศึกษาค้นคว้าดำเนินการเพื่อส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร ประเภทที่ ๑, ๔ และ ๕ จะหมายถึงการประกาศการค้าโดยการก่อตั้งธุรกิจเป็นนิติบุคคล และการก่อตั้งธุรกิจเป็นนิติบุคคลในประเทศไทย จะกระทำโดยการจดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑

ลักษณะ ๒๒ กล่าวคือ ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจโดยตั้งเป็นนิติบุคคลในรูปใดรูปหนึ่งข้างต้น จะต้องจดทะเบียนที่จดทะเบียนเป็นหุ้นส่วนและบริษัท ในการจดทะเบียนเอกสารที่กองไว้ ใ้แก่ หนังสือสัญญาเช่าหุ้นส่วน หนังสือบริคณห์สนธิ หนังสือบริกรรม และข้อบังคับของบริษัต์ จำกั้ก่อนมาผู้ประกอบการ จะลงทะเบียนจดทะเบียนพาณิชย์ ๗ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ ที่ผู้ประกอบการมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่นั้น ที่กองมีการจดทะเบียนพาณิชย์ก็เพื่อประสงค์จะจัดการทะเบียนพาณิชย์ขึ้นไว้ให้เป็นระเบียบขึ้นดี เพื่อทราบสถิติและสถิติฐานการประกอบพาณิชย์กิจที่ถูกต้องควรเชื่อถือได้ และภายหลังจากที่ผู้ประกอบการค้าได้จดทะเบียนหุ้นส่วน หรือบริษัทและจดทะเบียนพาณิชย์แล้ว ผู้ประกอบการค้ายังต้องยื่นคำขอจดทะเบียนการค้าขอขึ้นที่กรมสรรพากร ๒ กรมสรรพากร หรือ ๓ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ที่สถานการการค้านั้นตั้งอยู่ตามแบบที่ฉบับที่กำหนดภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเริ่มประกอบการค้า

สำหรับในทะเบียนดังกล่าว คือ ทะเบียนการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท และทะเบียนการค้า ผู้ประกอบการพาณิชย์ที่จะต้องแสดงไว้ในที่เปิดเผยในสถานการณ์การค้า หลังจากผู้ประกอบการค้าได้ทำการจดทะเบียนทาง ๆ และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แล้ว

การดำเนินการซื้อขายหรือการส่งออก

เมื่อได้ดำเนินการไปจนสิ้นคณของการค้าปลีกแล้ว ผู้ประกอบการส่งหรือออกรถราหาจำกั้กรยังต้องดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายหรือกฎหมาย ซึ่ง จารุอุม เรื่องสุรารวม(๑) ได้เรียบเรียงเกี่ยวกับการซื้อหรือ การขายหรือ การเก็บหรือ การชำระภาษากลวงหรือ การขนหรือ การส่งหรือการออกรถราหาจำกั้กรไว้ดังนี้

๑. การซื้อหรือ การขายหรือ และการเก็บหรือ

๑.๑ การซื้อหรือ ผู้ประสงค์ที่จะซื้อหรือเพื่อประกอบธุรกิจ ต้องยื่นคำขอตามแบบที่กรม

๑ จารุอุม เรื่องสุรารวม, กฎหมายว่ากั้ขายหรือ (กรุงเทพมหานคร : กรมทรัพย์สินทางกรรม, ๒๕๒๓),

กรมทรัพย์สินทางพาณิชย์ประจำท้องที่ผู้ขอจะตั้งสถานที่ซื้อแร่ หรือหากอยู่ในเขตที่ไม่มีทรัพย์สินทางพาณิชย์ประจำท้องที่ ได้รับอนุญาตของงานทรัพย์สินทางพาณิชย์กลาง กองสัมปทาน กรมทรัพย์สินทางพาณิชย์ ในการยื่นขอผู้ขอของนำบัตรประจำตัวมาแสดง แต่ถ้าเป็นนิติบุคคลต้องมีหนังสือบริคณห์สนธิมาแสดงพร้อมควยหลักฐานของผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนั้น ส่วนวัตถุประสงค์ของบริษัทตามที่กำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธินั้น จะคงให้ทำการกาขายแร่ได้ควย เมื่อทรัพย์สินทางพาณิชย์ประจำท้องที่พิจารณาแล้ว เห็นเป็นการสมควรก็จะออกใบอนุญาตให้ ใบอนุญาตซื้อแร่มีอายุเพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่จะออก ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ได้ก็เฉพาะในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น หากจะซื้อแร่นอกสถานที่ที่ระบุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอแร่นอกสถานที่ ความแบบพิมพ์ของทางราชการ และหากประสงค์จะให้ใครซื้อแร่นอกสถานที่ได้แก่คน จะต้องระบุชื่อผู้รับซื้อแร่นั้นไว้ควย ใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่จะสิ้นอายุลงพร้อมกับใบอนุญาตซื้อแร่

อนึ่ง เมื่อการ ค้าสินแร่ เป็นการประกอบธุรกิจทางพาณิชย์กรรม ซึ่งระบุไว้ในบัญชี ข. หมวด ๓(๒) ทายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๘๑ ดังนั้นคนต่างกาวที่ยังไม่เคยประกอบธุรกิจซื้อแร่อันเป็นการค้ามาก่อนวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ส่วนผู้ที่เคยประกอบธุรกิจมาก่อนวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ จะคงให้นำหนังสือรับรองจากกรมทะเบียนการค้ามาแสดงในการยื่นขอใบอนุญาตซื้อแร่ การส่งรอกนอกพระราชอาณาจักรถือว่าเป็นการค้าสินค้าส่งออก ตามที่ระบุไว้ในบัญชี ค. หมวด ๑ (๒) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ๒๘๑ ซึ่งจะคงให้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้าเห็นชอบ จึงจะประกอบธุรกิจนี้ได้

ในการที่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่ จะซื้อแร่จากผู้ขาย นอกจากจะคงยื่นที่กรราชการขอคำมิใบอนุญาตซื้อแร่แล้ว ถ้าผู้ขายเป็นผู้ประกอบการทำเหมือง ก็จะต้องมอบเอกสารตามความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ให้ผู้ซื้อเก็บไว้เป็นหลักฐานควย แต่ถ้าผู้ขายเป็นผู้ที่ไต่แร่จากแหล่งอื่น เช่น แร่ของกลาง ฯลฯ จะคงให้ผู้ขายมอบหนังสือที่มิบคืออนุญาตให้ขายแร่ หรือถ้าผู้ขายเป็นผู้รอนแร่ ซึ่งผู้ซื้อแร่จะคงมีการกาจากหลวงแร่ ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่จะคงมีการกาจากหลวงแร่ ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ซึ่งซื้อแร่นั้น จะคงตรวจสอบว่าเป็นแร่ที่ไต่จากโดยไม่เกินปริมาณแร่ตามใบอนุญาต และให้ยื่นที่กรราชการในใบอนุญาตคืนให้ผู้ขาย

ผู้รับอนุญาตจะกองทำบัตรซื้อแร่ จำหน่ายแร่ และกองเหลือตามแบบของทางราชการ และ
ต้องยื่นงบการเงินแสดงรายการซื้อแร่ ขายแร่ และแร่กองเหลือตามแบบของกรมทรัพยากรธรณี
(พ.ศ.๘) ภายในวันที่ ๘ ของเดือนถัดไปกับท้องถิ่นรายงานบัญชีแร่จากผู้รับใบอนุญาตก่อนแร่ตามแบบ
ในกระทรวงทรัพยากรธรณี

๑.๒ การขายแร่ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
แร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ และ พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใดขายแร่
เว้นแต่ผู้เป็นเจ้าของบุคคลดังต่อไปนี้ คือ

- ๑. ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าว
ซึ่งได้จดทะเบียนไว้ก่อนทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ขายแร่ไปมาจากการทำเหมืองตามประทานบัตร หรือ
ประทานบัตรชั่วคราว นั้น
- ๒. ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ หรือตัวแทน ซึ่งได้จดทะเบียนไว้ก่อนทรัพยากรธรณีประจำ
ท้องที่
- ๓. ผู้รับใบอนุญาตสหุทธาแร่รายย่อย หรือเป็นเจ้าของซึ่งแร่ได้ไปมาจากผู้รับใบ
อนุญาตสหุทธาแร่รายย่อย
- ๔. ผู้รับใบอนุญาตรอนแร่
- ๕. ผู้รับอนุญาตจากอธิบดีในกรณีพิเศษเฉพาะครั้งคราว
- ๖. ผู้ขายโลหะที่ได้จากการโลหกรรม

การขายแร่ชนิดอื่น ๆ นอกจากแร่รัตนชาตินั้น ผู้ขายแร่จะกองขายให้เฉพาะผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ เท่านั้น

ในการซื้อแร่และขายแร่ ผู้รับใบอนุญาต ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตและ
ของปฏิบัติหลักเกณฑ์การซื้อแร่ และการขายแร่ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

๑.๓ การเก็บแร่ ผู้ใดประสงค์จะเก็บแร่ไว้นอกเขตเหมืองแร่ หรือนอกสถานที่รับซื้อแร่

จะกองเงินกำรชองสตาที่เก็บแระ และกองนำักรประจำตัวมาแสดง **ดำเนินบัญชีบุคคล จะต้องนำ**
หนังสือบริกณห์สนธิและหลักฐานรับรองผู้มอบอำนาจในการดำเนินงาน มาแสดงกองทรัพย์สินการชองที่
ประจำทองที่ หรือหากอยู่ในเขตที่ไม่มีทรัพย์สินการชองที่ประจำทองที่ ก็ให้ยื่นทองานทรัพย์สินการชองที่กลาง
กองสัฒปาน กรมทรัพย์สินการชองที่ ทรัพย์สินการชองที่ประจำทองที่เป็นผู้ออกใบอนุญาต ใบอนุญาตนี้มีอายุ
เพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีี่ออก

เพื่อให้ผู้ซื้อ ผู้ขาย หรือผู้เก็บแระบางชนิดโดยเฉพาะอย่างยิง ประเภทที่มีราคาต่ำ
สามารถดำเนินการซื้อ การขาย และการเก็บแระได้สะดวก รัฐมนตรีซึ่งได้อำนาจตาม
มาตรา ๑๐๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติแระ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแระ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ และพระราชบัญญัติแระ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๖ ประกาศเมื่อวันที่ ๑๔
มิถุนายน ๒๕๑๖ กำหนดใ้แระรวม ๒๒ ชนิด ซึ่งใ้แระระกาภาคหลวงแระแล้ว เป็นแระใ้ใหม่คือ ผู้ชาย
หรือผู้เก็บ ใ้รับยกเวนใ้แระของปฏิัติการพระราชบัญญัติแระ อันว่าความการซื้อการขาย และการเก็บ
ก็อ กำหนดใ้แระ เกลือ กิน แระคอกซ์ แระเตโอดีไนท์ แระแกสโซลท์ แระโคโลไนท์ แระแมโรท์
แระลูอูโรท์ แระเวสสเปร์ แระเฟสเฟส แระยิมซิม ฉานกิน กินขาว กินผอง หรือกินมาร์ดบอลเดอน
ทรายแระ หรือทรายซิลิกา หินอ่อน หินดินกานเพื่ออุตสาหกรรม ปูนซีเมนต์ หินปูนเพื่ออุตสาหกรรม
ปูนซีเมนต์ หินปูนเพื่ออุตสาหกรรม แกสเชื่อมการใ้แระ หินปูนเพื่อทำปูนขาว สำหรับอุตสาหกรรม
ลอกหัง หินปูนเพื่อทำปูนขาวสำหรับอุตสาหกรรมน้ำตาล

๒. การชำระราคาภาคหลวงแระ การมีแระไว้ในครอบครอง และการขนแระ

๒.๑ การชำระราคาภาคหลวงแระ ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับ
ใบอนุญาตซื้อแระ ผู้ครอบครองแระอื่นที่ใ้จากแระแระ แระ หรือผู้ประกอบอุตสาหกรรม ต้องชำระราคาภาค
หลวงแระตามกฎหมายว่าด้วยพิกัตักรการภาคหลวงแระ ดังต่อไปนี้

๑. ต้องชำระราคาภาคหลวงแระสำหรับแระที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมทั้ง
แระอื่นที่ เป็นผลลอยใ้จากการทำเหมือง ใ้กรรมคำนวณปริมาณแระก่อนที่แระจะขนแระออกจากเขต
เหมืองแระ

๒. ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ หรือแร่จากผู้รับใบอนุญาตธรณีแร่ ต้องชำระค่าภาคหลวงสำหรับแร่ที่อยู่ในเงื่อนไขแล้วภายในวันที่ห้าของเดือนถัดจากเดือนที่ซื้อ

๓. ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ หรือแร่จากผู้รับใบอนุญาตธรณีแร่ ชนแร่ไปยังเขตแดนหรือเขตโลหกรรมของตนเอง หรือเขตแดนหรือเขตโลหกรรมของบุคคลอื่น ซึ่งอธิบดีให้ความเห็นชอบแล้ว บุคคลดังกล่าวจะขอหรือทำการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ก่อน จนกว่าจะแต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรมนั้นแล้วเสร็จก็ได้ แต่ต้องวางเงินประกัน หรือจกให้ธนาคารซึ่งอธิบดีเห็นชอบ เป็นผู้ค้ำประกันการชำระค่าภาคหลวงแร่ ไว้ต่อทรัพยากรธรณีประจำห้องที่ตามที่กรมทรัพยากรธรณีประจำห้องที่กำหนด

๔. ในกรณีที่มีการนำแร่มาแต่ง และเก็บแร่อย่างอื่นด้วย ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่แต่งได้รวมกับการขออนุญาตแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา ๑๐๕

๕. ในกรณีที่ตะกั่วแร่ชนิดอื่นที่ยังมิได้ชำระค่าภาคหลวงแร่มาก่อน เจือปนตามปริมาณที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วน ก่อนที่จะขนตะกั่วแร่ออกจากเขตโลหกรรม

๒.๒ การมีแร่ไว้ในครอบครอง ผู้ใดจะมีแร่ไว้ในครอบครองแต่ละชนิดเกินกว่าสองกิโลกรัมไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นกรณีที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๐๕ หรือได้รับใบอนุญาต

การยื่นขอใบอนุญาตแร่ไว้ในครอบครอง ให้ยื่นต่อทรัพยากรธรณีประจำห้องที่ ให้ยื่นขอต่องานทรัพยากรธรณีกลาง กองสัมปทาน กรมทรัพยากรธรณี กรมทรัพยากรธรณี ทรัพยากรธรณีประจำห้องที่ เป็นผู้ออกใบอนุญาตแร่ไว้ในครอบครอง มีอายุเพียงวันที่ ๓๐ ธันวาคมของปีถัดออก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๓ การขแร่ ผู้ประสงค์จะขแร่ใบอนุญาตธรณี ต้องยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำห้องที่ และต้องแนบหลักฐานว่า แร่ที่ขแร่ในใบอนุญาตธรณีนั้นได้ชำระค่าภาคหลวงแร่หรือได้วางเงินประกันค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้ว

ทรัพยากรธรณีประจำห้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตธรณี และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในไม่

อนุญาตนั้นก็ได้

ผู้รับใบอนุญาตขนแร่ จะขนแร่จากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง ตามที่กำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตนั้นก็ได้

การขนแร่เกินใบอนุญาตสำหรับแรชนิดใดจะกระทำได้เพียงใดและมีปริมาณเท่าใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การขออนรณนั้น ผู้ขออนรณจะต้องทำการขนแร่ของตนจากเหมืองออกไปยังจุดหมายปลายทางในประเทศ ภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขนแร่ การขออนรณออกไปจากเขตประพทานบัตรนั้น ผู้ขอจะต้องระบุให้ทางการทราบด้วยว่าจะขนไปขายที่ใด หรือจะขนไปเก็บยังสถานที่เก็บใด ซึ่งสถานที่นั้นต้องได้รับอนุญาตจากทางกรมทรัพยากรธรณี

๔. การนำแร่เขาราชอาณาจักร และการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

๔.๑ การนำแร่เขาราชอาณาจักร กฎกระทรวงฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกความควาใน พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ และในพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้สินแร่ที่บุกประมาณเกิน ๒ กิโลกรัม และโลหะที่บุก หรือโลหะที่บุกผสมประมาณเกิน ๒ กิโลกรัม เป็นแร่ในความควบคุมการนำเข้าในราชอาณาจักร ดังนั้นผู้ประสงค์จะนำแร่หรือโลหะที่บุกเข้ามาในราชอาณาจักร จะต้องดำเนินการขอรับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ก่อนการนำแร่ดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร โดยยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ หรือหากอยู่ในเขตที่ไม่มีทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ให้ยื่นของกองานทรัพยากรธรณีกลาง กองสัมปทาน กรมทรัพยากรธรณีเมื่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ใดตรวจสอบแล้วเห็นว่าสมควรให้นำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรได้แล้ว จะเสนอเรื่องต่อผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อพิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอต่อไป แต่เพื่อความสะดวกในเรื่องนี้ อธิบดีได้มอบหมายให้หัวหน้างานทรัพยากรธรณีกลาง กองสัมปทาน เป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาตนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักร มีอายุตามกำหนดระยะเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในกรณีที่เห็นว่า การอนุญาตให้นำแร่ดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรเป็น

เหตุอันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัย หรือเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีอาจเพิกถอนใบอนุญาตนั้นได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๔.๒ การส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร แร่ที่อยู่ในความควบคุมโดยจะกองขอรับอนุญาตก่อนส่งออกนอกราชอาณาจักรตามความในกฎหมายนั้น ต้องเป็นแร่ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ.๒๕๑๖) กำหนดให้แร่บางชนิดสภาพและปริมาณดังต่อไปนี้ เป็นแร่ที่อยู่ในการควบคุมการส่งออกนอกราชอาณาจักรคือ

- (๑) สินแร่ที่มีปริมาณเกินห้าสิบกกรัม
- (๒) สินแร่ทองคำไม่ว่าปริมาณเท่าใด
- (๓) สินแร่ทองแดง ปริมาณเกินสองกิโลกรัม
- (๔) สินแร่สังกะสี ปริมาณเกินสองกิโลกรัม
- (๕) สินแร่เหล็ก ปริมาณเกินสองกิโลกรัม
- (๖) แร่ที่มีธาตุโคบอลต์ เบียม ทังสเตน หอเวียม และแร่อื่น ๆ ที่มีกัมมันตภาพรังสีไม่ว่ามีปริมาณเท่าใด

ผู้ใดประสงค์จะส่งแร่ที่มีอยู่ในความควบคุมดังกล่าวออกนอกราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอความแยบยิมพ์ ของกรมทรัพยากรธรณี ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ หรือหากอยู่ในเขตที่ไม่มีทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ไปยื่นคำของานทรัพยากรธรณีกลาง กองค้นปทาน ผู้ขอส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรต้องนำเอาแผนที่ไปตรวจสอบ และชักตัวอย่างแร่ที่จะส่งออกมาวิเคราะห์ อธิบัตินหรือผู้ที่อธิบัตินมอบหมายเป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาต เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะไม่อนุญาตให้ส่งแร่บางชนิด เช่น แร่โมนาไซต์ ออกนอกราชอาณาจักร ดังนั้นอธิบัตินจึงไม่อนุญาตให้ส่งแร่ประเภทนี้ออกนอกราชอาณาจักร

คนต่างดาวที่ประสงค์จะประกอบกิจการค้าสินแร่ส่งออกซึ่ง เป็นธุรกิจทางพาณิชย์กรรมตามบัญชี ค. หมวด ๑ (๒) ทายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๑ ต้องใ้รับอนุญาตจากอธิบัตินกรมการค้า กระทรวงพาณิชย์อีกทางหนึ่งด้วย

ประเภทของผู้ประกอบการซื้อแร่ แบ่งออก ๓ ประเภทด้วยกัน ดังนี้

๑. ร้านซื้อแร่ อาจอยู่ในรูปลักษณะที่จัดขึ้นโดยบุคคล หรือนิติบุคคลก็ได้ โดยยื่นคำขอรับใบอนุญาตซื้อแร่ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ พร้อมกับเอกสารที่ทางการกำหนด เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนนิติบุคคล สำเนาหนังสือรับรองของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท แสดงกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม หนังสือบริคณห์สนธิ และข้อบังคับซึ่งระบุวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับแร่ สำเนานิติสารรายชื่อผู้ถือหุ้นที่นายทะเบียนหุ้นส่วนรับรอง สำเนาหลักฐานการมีสิทธิใช้สถานที่ในกรณีเช่าที่ดิน เป็นต้น ใบอนุญาตซื้อแร่สามารถซื้อแร่ชนิดต่าง ๆ ตามที่ระบุและมีจุดรับทางการกำหนดให้ร้านซื้อแร่ได้ไม่เกิน ๓ ชนิด ร้านซื้อแร่มีจุดมุ่งหมายซื้อขายแร่เพื่อเอากำไร แร่ส่วนมากมาจากผู้ผลิตแร่รายเล็ก ๆ ซึ่งขาดทุนหมุนเวียน หรือผู้ผลิตแร่อื่น ๆ ที่ไม่ประสงค์จะส่งแร่ไปขายเองเพื่อถักตักหาผู้ขายต่าง ๆ

๒. บริษัทรับซื้อแร่ บริษัทดังกล่าวอาจทำหน้าที่เป็นร้านซื้อแร่โดยตรง บางแห่งเป็นตัวแทนหรือซื้อแร่ให้แก่บริษัทใหญ่ในต่างประเทศ ดังนั้นบริษัทเหล่านี้ทำการซื้อแร่แล้วไม่ขายต่อแต่จะส่งไปยังบริษัทใหญ่ในต่างประเทศ เพื่อจำหน่ายอีกทอดหนึ่งไปยังโรงงาน หรือผู้ใช้แร่ซึ่งเป็นลูกค้าของตน

๓. ผู้ใช้แร่หรือโรงงานในประเทศ ก็เช่นเดียวกัน ตามระเบียบในปัจจุบัน ผู้ใช้แร่ในประเทศต้องขออนุญาตตั้งร้านซื้อแร่ก่อน จึงจะซื้อแร่ไปใช้ได้ แต่ผู้ซื้อแร่ประเภทนี้เมื่อซื้อแร่มาแล้ว ก็นำไปใช้ในกิจการ หรือโรงงานของตน ไม่มีการซื้อขายแร่ต่อบริษัท นอกจากจะผลิตออกเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เสียก่อน ในบางกรณีอาจนำแร่ไปเผา หรือแปรสภาพเล็กน้อย ก่อนส่งจำหน่ายต่อไป